

Nr 293.

Af herr **Jonsson** i Hå, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om rätt till jakt.

Då Riksdagen nu går att behandla den af Kungl. Maj:t utfärdade nådiga propositionen nr 98 med förslag till lag om rätt till jakt, vore det önskligt att på samma gång någon uppmärksamhet riktades mot det fångstredskap, saxen, hvilket i stor utsträckning användes för fångande af räf. Detta sätt att fånga räf har dock förut mer än nu haft sitt berättigande därigenom att räfven betraktats såsom ett för matnyttigt villebråd ytterst farligt rofdjur och att enda sättet för dess utrotande var fångst med sax. Numera börjar en annan uppfattning göra sig gällande angående räfven, ty den anses nu icke så farlig för det matnyttiga villebrådet och är dessutom ett värdefullt pälsdjur, hvarför det kan sättas i fråga, huruvida den bör helt och hållet utrotas. Betraktar man sättet att fånga villebråd med sax ur djurskyddsvänlig synpunkt, så är det rent af upprörande, att i vår upplysta tid något så barbariskt kan vara tillåtet.

Tvenne slag af saxar användas för räffångst nämligen s. k. beteller agnsax och s. k. trampsax. Det förstnämnda slaget är dock att föredraga framför det senare, därigenom att räfven i många fall tager betet med munnen och får saxen öfver hufvudet eller halsen. Detta är dock ej alltid fallet, ty räfven har benägenhet att krafsa åt sig betet med tassens och får då saxen om benet. Benpipan slås af, skinn och kött nötas så småningom bort, så att endast senor och nerver håller tassens fast vid benet och hindrar djuret att slita sig löst.

Den räf, som sålunda fastnat med benet i en sax, biter oupphörligt i saxens skalmar för att lösgöra sig, och om det är sträng vinter, hvilket ofta är förhållandet i Norrland, så fastnar djurets tunga vid det kalla järnet och blir sålunda bokstafligen flädd. Själfr har jag sett

räfvar fångade i sax, hvars tunga varit ett enda blodigt köttstycke. Är så ägaren till saxen likgiltig att se om sina utlagda fångstredskap, hvilket ofta är händelsen, så att en räf får sitta i saxen under sist beskrifna förhållanden i flera dagar, så är detta ett djurplågeri så grymt, att jag anser det ovärdigt en lagstiftande församling att gå det obeaktadt förbi.

Beträffande andra sorters saxar eller s. k. trampsaxar så är förhållandet ännu värre. Dessa saxar läggas i djurens förut gjorda spår och slå alltid på benet, då räffen trampar i saxen. I de allra flesta fall slå äfven dessa saxar af benpipan, så att efter någon stunds arbete att komma lös endast senor och nerver hålla benet samman och hindrar en gång däri fastnad djur att slita sig därifrån. Dessa saxar äro lätta och djuren släpa dem obehindradt med sig, hvarför det ofta händer, att ägaren till saxen ej hinner fatt en däri fastnad räf första dagen. Inträffar så oväder, kan djuret få förblifva i denna belägenhet i flera dagar. Jag har själf dödat räfvar, hvilka suttit i sådana saxar i åtta dagar.

Man kan lätt tänka sig, hvilka oerhörda lidanden ett djur i sådant tillstånd fått utstå. Munnen och tungan flådd, tänderna afbitna, ett ständigt slitande i senor och nerver samt urståndsatt att skaffa sig någon som helst föda.

Emedan dessa saxar läggas efter förut gjorda spår, händer det ofta att harar gå fast i dem. Dessa stackars djur få sålunda med afslagna benpipor lida en långsam och kvalfull död.

Med hvad jag sålunda anfört anser jag mig ha bevisat, att fångande af villebråd med sax ej är värdigt ett civiliseradt och upplyst folk, och då andra medel, som ej äro på långt när så barbariska, finnas att tillgå, i händelse räfstammen blir för riklig, och då det arbetas energiskt på att inpräglä i folkmedvetandet, att dödande af djur numera ej bör ske på samma råa och hjärtlösa sätt som i forntiden, får jag med anhållan, att vederbörande utskott måtte på lämpligt ställe uti lagen inpassa stadgandet, hemställa,

att Riksdagen måtte besluta, att all fångst af villebråd med sax må varda förbjuden.

Stockholm den 17 april 1912.

Jonas Jonsson.